

HE 29/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi
poliisilain 5 a luvun muuttamisesta ja
eräiksi muiksi laeiksi

Hallintovaliokunta 3.9.2025
Hallitusneuvos Johanna Hakala

Esityksen tausta; tarve muutokseen

- Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut merkittävästi ja pysyvästi
- Niin kutsutut hybridiuhat eli vieraan valtion epäasiallinen vaikuttaminen ja sen uhka ovat kasvaneet. Nämä uhat haastavat kansallista turvallisuutta ja maanpuolustusta. Suomen NATO-jäsenyyden myötä uhkaympäristön muutos on edelleen voimistunut
- Vastuut ja tarvittavat toimet eivät ole yhden ministeriön tai viranomaisen hallittavissa. Kansainvälisen ja kotimaisen yhteistyön merkitys ja tiedonvaihto korostuvat entisestään.
- Laillisuusvalvojien (EOA ja tiedusteluvalvontavaltuutettu) kannanotot, jotka koskevat tiedustelumenetelmän käytön avulla saadun tiedon luovuttamista rikostorjuntaan (palomuuuri)

Esityksen muutosehdotuksia

- Poliisilain 5 a lukua, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 50 ja 51 §:ää, tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annetun lain 17 §:ää sekä sotilastiedustelulakia ehdotetaan muutettavaksi
- poliisilain ja sotilastiedustelulain niin sanottua palomuurisääntelyä eli tiedustelumenetelmän käytön aikana saadun rikosta koskevan tiedon luovuttamista rikostorjuntaan selkeytettäisiin
- Suojelupoliisille ja sotilastiedusteluviranomaiselle sallittaisiin tiedustelumenetelmän käytön avulla saadun kansallista turvallisuutta vaarantavia rikoksia eli maanpetosrikoksia, valtiopetosrikoksia ja terrorismirikoksia koskevan rikostiedon luovuttaminen toimivaltaiselle viranomaiselle siihen katsomatta, mikä on kyseisistä rikoksista säädetty ankarin rangaistus.
- edelleen ehdotetaan säädettäväksi uusista rikostiedon luovutustarkoituksista, jotka olisivat kansallisen turvallisuuden suojaaminen ja rikoksen selvittämiseksi ja estämiseksi toimivaltaisen viranomaisen toiminnan suuntaaminen. Jos tietoa luovutettaisiin edellä mainituissa tarkoituksissa, kohdistuisi sen käyttöön rajoituksia oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden takaamiseksi ja tiedustelun suojaamiseksi.

Esityksen muutosehdotuksia

- selvennettäisiin, että tiedustelumenetelmän avulla saadun muun tiedon kuin rikosta koskevan tiedon luovuttamiseen ei sovellettaisi palomuurisääntelyä, vaan muita poliisilain tai henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain säännöksiä myös siinä tapauksessa, että luovutuksensaajana olisi rikostorjuntaviranomainen
- henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia (jäljempänä poliisin henkilötietolaki) ehdotetaan muutettavaksi siten, että se mahdollistaisi suojelupoliisin luovuttaa henkilötietoja Pohjois-Atlantin liitolle sekä sellaiselle Euroopan unionin virastolle ja toimielimelle, jonka tehtäviin kuuluu kansallisen turvallisuuden suojaaminen, oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisilain sääntelyä koskien muun tiedon kuin henkilötiedon kansainvälistä luovuttamista tarkistettaisiin vastaavalla tavalla.

Keskeisiä ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 44 § 1 mom.

44 § Rikosepäilystä ilmoittaminen ja rikostiedon luovuttaminen rikostorjuntaan

- Suojelupoliisin on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava keskusrikospoliisille, jos tiedustelumenetelmän käytön avulla saadusta tiedosta ilmenee, että voidaan olettaa tehdyksi sellainen rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta. Suojelupoliisi saa luovuttaa tällaista rikosta koskevaa tietoa keskusrikospoliisille tai muulle toimivaltaiselle esitutkintaviranomaiselle. Viranomaisista esitutkinnassa säädetään esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 1 §:ssä.

Kommentit (poliisilaki 5 a luku 44 § 1 mom.)

- Muutettaisiin pykälän voimassa olevan lain mukainen otsikko ” Siviilitiedustelussa saadun tiedon luovuttaminen rikostorjuntaan” seuraavasti ” Rikosepäilystä ilmoittaminen ja rikostiedon luovuttaminen rikostorjuntaan”.
- Tarkennus tekstiin niin, että voimassa olevan lain ilmaisu ” jos tiedustelumenetelmän käytön aikana ilmenee” muutettaisiin kuulumaan seuraavasti ” jos tiedustelumenetelmän käytön avulla saadusta tiedosta ilmenee”
- Lisättäisiin viittaus esitutkintalakiin

Keskeisiä ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 44 § 2 mom.

44 § 2 momentti

- Suojelupoliisin on viipymättä ilmoitettava *rikoksen estämiseksi toimivaltaiselle viranomaiselle, jos tiedustelumenetelmän avulla saadusta tiedosta ilmenee*, että hankkeilla on sellainen rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta, ja rikos on vielä estettävissä. Suojelupoliisi saa luovuttaa tällaista rikosta koskevaa tietoa toimivaltaiselle viranomaiselle, joita ovat poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli tai Puolustusvoimat.

Kommentit (poliisilaki 5 a luku 44 § 2 mom.)

Sisältö vastaa käytännössä voimassa olevan lain 44 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen sisältöä. Ilmaisusta ”toimivaltainen viranomainen” täsmennettäisiin muotoon ”rikoksen estämiseksi toimivaltainen viranomainen”

Ehdotukseen sisältyy myös täsmennys ”jos tiedustelumenetelmän avulla saadusta tiedosta ilmenee”.

Keskeisiä ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 44 § 3 mom.

44 § 3 *momentti*

- Suojelupoliisi saa ilmoittaa tehdystä rikoksesta ja luovuttaa rikosta koskevaa tietoa keskusrikospoliisille tai muulle toimivaltaiselle esitutkintaviranomaiselle, jos tiedon luovutuksella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys sellaisen rikoksen selvittämiseksi, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta. Viranomaisista esitutkinnaissa säädetään esitutkintalain 2 luvun 1 §:ssä.

Kommentit (poliisilaki 5 a luku 44 § 3 mom.)

- Sisältöön siirrettäisiin voimassa olevan lain 44 §:n 1 momentin viimeinen virke lähes muuttumattomana.
- Ilmoittaminen ja tiedon luovuttaminen harkinnanvaraisia.
- myös muille kuin keskusrikospoliisille
- Ilmoittamiseen ja tiedon luovuttamiseen sovellettavista kriteereistä säädettäisiin ehdotetussa 44 b §:n 2 momentissa

Keskeisiä ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 44 § 4 mom.

44 § 4 *momentti*

- Suojelupoliisi saa ilmoittaa hankkeilla olevasta rikoksesta ja luovuttaa rikosta koskevaa tietoa toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisen rikoksen estämiseksi, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Toimivaltaisia viranomaisia ovat poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli ja Puolustusvoimat.

Kommentit (poliisilaki 5 a luku 44 § 4 mom.)

- Sisältöön siirrettäisiin voimassa olevan lain 44 §:n 2 momentin jälkimmäinen virke lähes muuttumattomana.
- Ilmoittaminen ja tiedon luovuttaminen harkinnanvaraisia.
- Ilmoittamiseen ja tiedon luovuttamiseen sovellettavista kriteereistä säädettäisiin ehdotetussa 44 b §:n 2 momentissa

Keskeisiä ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 44 § 5 mom.

44 § 5 *momentti*

- Suojelupoliisi saa 1–4 momentissa säädetyn estämättä aina ilmoittaa tiedustelumenetelmän käytön avulla havaitusta jo tehdystä tai vielä estettävissä olevasta rikoslain 12, 13 tai 34 a luvussa säädetystä rikoksesta sekä luovuttaa tietoa sellaisesta rikoksesta 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille.

Kommentit (poliisilaki 5 a luku 44 § 5 mom.)

- Uusi
- Maanpetosrikokset, valtiopetosrikokset ja terrorismirikokset
- Siviilitiedustelun kohdeuhkien kannalta rikoslain mainittujen lukujen rangaistavaksi säädettyissä teoissa on kyse kohdeuhkien rikosoikeudellisesti relevanteista ilmenemismuodoista
- Kansallisen turvallisuuden suojaaminen; käyttötarkoitus yhteensopiva
- Säännös ei syrjytä 44 §:n 1 ja 2 momentin velvoittavaa sääntelyä

Keskeisiä ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 44 a §

44 a § *Tiedon luovuttaminen eräissä tapauksissa*

- Suojelupoliisi saa ilmoittaa 44 §:n 3–5 momentissa tarkoitettusta rikoksesta ja luovuttaa sellaista rikosta koskevaa tietoa mainituissa momenteissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille myös kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi ja muuksi luovutuksensaajan toiminnan suuntaamiseksi. Tällöin tietoa ei saa käyttää esitutkintalain 3 luvun 3 §:ssä säädettyssä tarkoituksessa eikä salaista tiedonhankintakeinoa, salaista pakkokeinoa tai muuta pakkokeinoa koskevan vaatimuksen tai päätöksen perusteena eikä näyttönä rikosasiassa.
- Tiedustelumenetelmän käytön avulla saatua tietoa saa aina luovuttaa syyttömyyttä tukevaksi selvitykseksi sekä hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi.

Kommentit (poliisilaki 5 a luku 44 a § ; uusi pykälä)

- Uusi 1 momentti; ei laajentaisi rikosten joukkoa, joista tietoa voidaan luovuttaa (ei voi koskea tapahtunutta rikosta, josta säädetty ankaran rangaistus alle 3 vuotta tai hankkeilla olevaa rikosta, josta alle 2 vuotta. Poikkeus 44 §:n 5 mom: RL 12, 13 ja 34 a luku)
- Kansallinen turvallisuus: esim. uhka-arvion pohjaksi
- Toiminnan suuntaaminen: tarkoitetaan samaa kuin voimassa olevassa poliisilaissa ja pakkokeinolaissa. Tiedon välillinen hyödyntäminen esim. tutkintalinjan valinta.
- Huom. Ylitörkeät rikokset>> ehdotettu 44 § 1 ja 2 mom.
- Ehdotetun 44 a §:n 2 momentiksi siirrettäisiin voimassa olevan 44 §:n 4 momenttiin sisältyvä säännös.

Keskeisiä ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 44 b §

44 b § *Ilmoituksen siirtämisestä päättäminen*

- Edellä 44 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta saadaan suojelupoliisin päällikön päätöksellä siirtää enintään vuodeksi kerrallaan, jos se on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi tai hengen tai terveyden suojaamiseksi.
- Kun harkitaan 44 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen siirtämistä tai mainitun pykälän 3–5 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemistä taikka tiedon luovuttamista, arvioinnissa on otettava huomioon kansallisen turvallisuuden suojaamisen lisäksi rikoksen selvittämisen tai sen estämisen merkitys yleisen ja yksityisen edun kannalta. Edellä mainitut seikat on otettava huomioon myös silloin, kun harkitaan tiedon luovuttamista 44 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista rikoksista. estämiseksi.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kommentit (poliisilaki 5 a luku 44 b § ; uusi pykälä)

- Säädetäisiin päätöksenteosta koskien 44 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen siirtämistä sekä harkintakriteereistä, joita sovellettaisiin myös 44 §:n 3-5 momenteissa tarkoitettuun ilmoittamiseen ja rikosta koskevan tiedon luovuttamiseen
- Säännökset siirrettäisiin voimassa olevan lain 44 §:stä ja päivitetäisiin viittaukset

Keskeisiä ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 44 c §

*44 c § Rikosta koskevan tiedon käytöstä
ilmoittaminen ja käyttö tuomioistuimessa*

- Jos esitutkintaviranomainen käynnistää esitutkinnan tai ryhtyy esitutkintatoimenpiteen käyttämiseen taikka toimivaltainen viranomainen käynnistää rikoksen estämiseen tähtäävän toimenpiteen 44 §:ssä tai 44 a §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedon luovutuksen perusteella, on sen ennen esitutkinnan käynnistämistä tai esitutkintatoimenpiteen käyttämistä taikka rikoksen estämiseen tähtäävän toimenpiteen käynnistämistä ilmoitettava siitä suojelupoliisille.
- Tuomioistuin päättää pääasian käsittelyn yhteydessä 44 §:n tai 44 a §:n 2 momentissa perusteella luovutettavan tiedon käyttämisestä näyttönä. Tiedon käyttämisen kirjaamisesta esitutkintapöytäkirjaan säädetään esitutkintalain 9 luvun 6 §:n 2 momentissa ja ilmoittamisesta haastehakemuksessa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5 luvun 3 §:n 1 momentin 9 kohdassa.

Kommentit (poliisilaki 5 a luku 44 c § ; uusi pykälä)

- Pykälän 1 momentiksi siirrettäisiin voimassa olevan lain 44 §:n 5 momentti
- Pykälän 2 momentiksi siirrettäisiin asiallisesti muuttumattomana voimassa olevan lain 44 §:n 6 momentti.

Ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 45,55 ja 61 §:t

*45 § Tiedustelumenetelmällä saatujen tietojen
hävittäminen*

*55 § Yhteistyö muiden viranomaisten, yritysten ja
yhteisöjen kanssa*

*61 § Tiedusteluvalvontavaltuutetulle tehtävät
ilmoitukset*

Kommentit

- Viittaukset korjattaisiin

Keskeisiä ehdotuksia, poliisilain 5 a luku 57 § 4 mom.

57 § *Kansainvälinen yhteistyö*

- —————
- Suojelupoliisi voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa muita kuin henkilötietoja ulkomaan turvallisuus- ja tiedustelupalvelulle sekä ulkomaan viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu kansallisen turvallisuuden suojaaminen, oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen sekä edellä tarkoitettua tehtävää hoitavalle Euroopan unionin virastolle ja toimielimelle sekä Pohjois-Atlantin liitolle (Nato) ja kansainväliselle rikospoliisijärjestölle (Interpol), jos luovuttaminen on tarpeen suojelupoliisin tai luovutuksensaajan tehtävän suorittamiseksi eikä tietojen luovuttaminen ole vastoin kansallista etua.

Kommentit (poliisilaki 5 a luku 57 § 4 mom.)

- Sääntelyä täsmennetään vastaamaan poliisin henkilötietolain 51 §:n sääntelyä
- Tarve luovuttaa muita kuin henkilötietoja ulkomaisille tahoille vastaavasti kuin poliisin henkilötietolaki mahdollistaisi
- Esim. turvallisuusuhkia koskevaa analyysia tai tilannekuvatietoa
- Nato

Keskeisiä ehdotuksia, poliisin henkilötietolaki (50 § 2 mom.)

50 § Henkilötietojen luovuttaminen

- —————
- Suojelupoliisi saa lisäksi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa henkilötietoja muille poliisiyksiköille 13 §:ssä tarkoitettuihin käsittelytarkoituksiin sekä muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle 4 luvussa tarkoitettuihin käsittelytarkoituksiin.
Tiedustelumenetelmän käytön avulla saadun rikokseen liittyvän henkilötiedon luovuttamisessa rikostorjuntaan sovelletaan poliisilain 5 a luvun 44 ja 44 a §:ää.
- —————

Kommentit (poliisin henkilötietolaki 50 § 2 mom.)

- Täsmennettäisiin niin, että tiedustelumenetelmän käytön avulla saadun rikokseen liittyvän henkilötiedon luovuttamisesta säädettäisiin poliisilain 5 a luvussa.

Keskeisiä ehdotuksia, poliisin henkilötietolaki (51 § 1 mom.)

51 § Henkilötietojen luovuttaminen kansainvälisessä yhteistyössä

- Suojelupoliisi saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa henkilötietoja ulkomaan turvallisuus- ja tiedustelupalvelulle sekä ulkomaan viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu kansallisen turvallisuuden suojaaminen, oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen sekä edellä tarkoitettua tehtävää hoitavalle Euroopan unionin virastolle ja toimielimelle sekä Pohjois-Atlantin liitolle (Nato) ja kansainväliselle rikospoliisijärjestölle (Interpol), jos luovuttaminen on välttämätöntä suojelupoliisin tehtävän suorittamiseksi.

Kommentit (poliisin henkilötietolaki 51 § 1 mom.)

- Nato
- Supo osallistunut Naton siviilitiedustelukomitean toimintaan
- Europol
- Frontex
- EU komission pääosasto, jolla kv. pakotteisiin liittyviä tehtäviä

Pykälä sisältää rajoitteet koskien ihmis- ja perusoikeuksia sekä tietosuojaan tasoa

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi